

เครือข่ายคุณค่า

มันสำปะหลัง

เรื่องเก่าๆ เล่าสู่กันฟัง

จากโครงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่สหกรณ์การเกษตร ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสถาบันวิชาการสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผมได้มีโอกาสร่วมงานกับสหกรณ์ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสหกรณ์ต้นแบบ ก็คือสหกรณ์การเกษตรชาวนวลักษณ์บุรี จำกัด จังหวัดกำแพงเพชรในปีแรก (สิงหาคม 2550-มีนาคม 2551) และอีกแปดแห่งในแปดจังหวัดภาคกลางในปีต่อมา ผมได้พบว่าการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่ยังคงยึดมั่นในการทำธุรกิจ รับฝากเงิน ถอนเงิน ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรสมาชิกเป็นหลัก แต่มีการดำเนินการธุรกิจจำหน่ายหรือการจัดการหา บัญ วัสดุ อุปกรณ์ทางการเกษตร และธุรกิจการรวบรวมผลผลิตที่มีอยู่ไม่มากนัก ซึ่งถ้าพิจารณาบทบาทที่แท้จริงของสหกรณ์การเกษตรแล้ว สิ่งสำคัญที่ขาดหายไปก็คือบทบาทในเรื่องของการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิต เพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลผลิตภายใต้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และผลผลิตได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด และการเพิ่มบทบาทในธุรกิจรวบรวมของสหกรณ์ จากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงดังกล่าวนี้ ยังมีเกษตรกรสมาชิกอยู่เป็นจำนวนมากที่ทำการผลิต และได้ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรโดยทั่วไปที่มีการนำองค์ความรู้ทางการเกษตรมาใช้ในการผลิต ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานตามความต้องการของตลาดทำให้ขายผลผลิตได้ต่ำกว่าราคาตลาด นับได้ว่าเป็นการสูญเสียโอกาสในการทำมาหากินของพี่น้องเกษตรกรเป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาดังกล่าวได้ถูกนำมาอภิปรายในกลุ่มนักวิชาการของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ในระหว่างการทำงานในปีแรกของโครงการเพื่อหาหนทางที่จะแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยผ่านการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทรวาท ได้เข้าร่วมการอภิปรายในครั้งนั้นด้วย ผอ. จุฑาทิพย์ ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และได้มอบยารุ่นดีที่เป็นผลผลิตของสถาบันฯ นั่นก็คือ “ชุดความรู้เรื่องการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าภายใต้โซ่อุปทาน” มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

ยาวนานดีจริงหรือ

หลังจากที่ผมได้รับมอบยารุ่นดีที่ผ่านการปรุงแต่งโดยสถาบันฯ ผมเองก็ยังไม่ได้ตั้งใจมากนักเพราะคิดที่เป็นคนเชื่อคนยากและ

ต้องการจะทดสอบยาวนานดังกล่าวด้วยตนเอง และด้วยความเมตตาของผอ. จุฑาทิพย์ได้ให้โอกาสผมอีกครั้งเพื่อพิสูจน์สิ่งที่ผมซัดซ้องใจอยู่ โดยการปฏิบัติงานภายใต้โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่ามันสำปะหลังที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผมเองก็ไม่อยากที่จะพลาดโอกาสที่จะนำสิ่งดีๆ ไปมอบแด่พี่ๆ น้องๆ ที่รักยิ่งชาวสหกรณ์การเกษตรชาวนวลักษณ์บุรี จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร ภายใต้การนำของประธานคำพอง ชันกลีกรรม ผู้เป็นที่เคารพรักของสมาชิกสหกรณ์ฯ และผู้จัดการเจริญศรี โสระมัด พี่สาวผู้เปี่ยมด้วยไมตรีและอุดมการณ์สหกรณ์อันแรงกล้า ตลอดจนท่านกรรมการ ประธานกลุ่มต่างๆ พนักงาน และสมาชิกสหกรณ์ที่เคยร่วมงานกันมาก่อนและให้การต้อนรับผมอย่างอบอุ่นเสมอมา และที่ขาดไม่ได้ก็คือพี่ชายที่แสนดี อาจารย์อำพล เนื้อไม้ นักวิชาการระดับชำนาญการจากสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชรที่ได้ให้ความช่วยเหลือผมมาโดยตลอด ซึ่งในโครงการวิจัยนี้ท่านได้ให้เกียรติมาร่วมเป็นทีมงานวิจัยของผมด้วย

อำเภอชาวนวลักษณ์บุรีนั้นเป็นอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมากที่สุดในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังประมาณ เจ็ดแสนไร่ มากเป็นอันดับสอง

ของประเทศรองจากจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีพื้นที่ประมาณหนึ่ง ล้านแบริดแดนไร่ (ข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ และสำนักงาน เกษตรจังหวัดกำแพงเพชร) สหกรณ์การเกษตรชาวนวลักษณ์บุรี จำกัด ได้รับคัดเลือกให้ได้รับรางวัลการจัดการดีเยี่ยมในด้านการ จัดทำแผนกลยุทธ์ ประจำปี พ.ศ. 2550 จากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร และมีความพร้อมในเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในอุดมการณ์สหกรณ์เป็นอย่างดี ที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนงานของการวิจัยในครั้งนี้ การเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดกำแพงเพชรในปัจจุบันได้ รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น การเพาะปลูกที่เพิ่มขึ้นจากปี 2549 จำนวนพื้นที่ประมาณหกแสนห้าหมื่นไร่ได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณเจ็ด แสนไร่ในปี 2550 (ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร) โดยมีพื้นที่เพาะปลูกหลักอยู่ที่สามอำเภอคือ อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอบางบาล และอำเภอบางบาลหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นไร่ และอำเภอลาดบัวหลวงประมาณหนึ่งแสนไร่ รวมประมาณร้อยละ 75 ของพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ในจังหวัดกำแพงเพชร ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังของจังหวัด กำแพงมีประมาณ 2.5 ล้านตัน (ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัด กำแพงเพชร) หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ของปริมาณผลผลิตมัน สำปะหลังรวมทั้งประเทศ

ด้วยวิจัยดังกล่าว ผมจึงได้นำเสนอโครงการวิจัยดังกล่าว ต่อผู้นำและผู้บริหารของสหกรณ์การเกษตรชาวนวลักษณ์บุรี โดยมีระยะเวลาดำเนินการหนึ่งปี ตั้งแต่ตุลาคม 2551 - กันยายน 2552 และเป็นไปตามคาคดหมาย ผู้บริหารสหกรณ์การเกษตรชาวนวลักษณ์บุรี และจะไม่รอที่จะตอบรับการเป็นสหกรณ์ต้นแบบให้กับงานวิจัยครั้งนี้เพื่อทดสอบ ยานานติจากสถาบันฯ เล่าเสียนาน ผู้อ่านคงจะต่อว่าผมเป็นแน่ แต่ถ้ามึงจะไม่กล่าวถึงยาคันดีที่ว่า ผมขออนุญาตอธิบายยาลึกลับๆ ให้ได้ใจความดังนี้ครับ ชุดความรู้การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าใน ห่วงโซ่อุปทาน “เป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวกับการบูรณาการ การจัดการ การทรัพยากร ความสามารถ และศักยภาพต่างๆ ขององค์กร ที่เป็นคุณค่าเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันในกลุ่มขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ในห่วงโซ่อุปทานของการทำธุรกิจใดธุรกิจหนึ่ง โดยมีเป้าหมายที่การมุ่งผลประโยชน์ร่วมกัน” การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่านี้เองจะสอดคล้องกับการเป็นเศรษฐกิจฐานสังคม (social economy) ก็คือเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นผลประโยชน์โดยรวม ของสังคมเป็นหลักมิใช่แค่เพียงผลประโยชน์ของใครคนใดคนหนึ่ง เราลองมาติดตามดูว่างานวิจัยของผมในเรื่องการเชื่อมโยงเครือข่าย คุณค่านั้นมีเรื่องราวเป็นอย่างไร

การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าในห่วงโซ่อุปทานของมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชพลังงานชีวมวล ที่สำคัญที่ใช้ในกระบวนการผลิตเอทานอล ซึ่งเป็นหนึ่งในพลังงานทางเลือกในปัจจุบัน ใน ยุคที่ราคาน้ำมันมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (2550-51)

66 นับได้ว่ามันสำปะหลังนั้น เป็นพืชไรที่มีความสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ของไทย

และส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางในภาคการผลิต และการบริโภค ของประเทศรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและการใช้เอทานอล เพื่อผสมในน้ำมันเบนซินตามแผนงานของกระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพลังงาน แห่งของมันสำปะหลังยังสามารถใช้เป็น พลังงานเชื้อเพลิงได้อีก นอกจากนั้นแล้วมันสำปะหลังยังเป็นปัจจัย การผลิตที่สำคัญของอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าต่างๆ เช่น แป้ง มันสำปะหลัง กระดาษ ยาเม็ด และอาหารสัตว์ เป็นต้น โดยมีสัดส่วนการผลิตมันสำปะหลังเพื่อใช้ภายในประเทศประมาณ ร้อยละ 15 และเพื่อการส่งออกร้อยละ 85 (ข้อมูลจากกรุงเทพฯธุรกิจ : กันยายน 2550) จากประโยชน์ดังกล่าวจึงนับได้ว่ามันสำปะหลัง นั้นเป็นพืชไรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ใน ปัจจุบันผลผลิตรวมของมันสำปะหลังทั้งประเทศอยู่ที่ประมาณ 27 ล้านตัน แต่จากการวิเคราะห์ที่อุปสงค์ของมันสำปะหลังพบว่าตลาด มีความต้องการถึง 32 ล้านตันในปี 2551 ความต้องการของตลาด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็น 34 ล้านตัน และ 37 ล้านตัน ในปี 2552 และ ปี 2553 ตามลำดับ (ข้อมูลจากกรุงเทพฯธุรกิจ : กันยายน

ห่วงโซ่อุปทานมันสำปะหลังในจังหวัดกำแพงเพชร แหล่งที่มาของข้อมูล: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

2550) และผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อไร่ของมันสำปะหลังของประเทศ อยู่ที่ประมาณ 3 ตัน (ข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ) ซึ่งยังคง อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับการผลิตที่สามารถทำได้จริงจากเกษตรกร ผู้ที่มีการบริหารจัดการการเพาะปลูกที่ใช้เทคโนโลยีของการเกษตรสมัยใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงทำการเพาะปลูกกันแบบดั้งเดิมและยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง

ภาคราชการและสถาบันวิชาการต่างๆ ได้พยายามทำการวิจัย ค้นคว้าเทคโนโลยีทางการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อช่วยเหลือส่งเสริม การเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกร แต่เกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกมันสำปะหลังจำนวนมากยังไม่ตอบรับกับการช่วยเหลือดังกล่าวนับได้ว่าเป็นการเสียโอกาสอย่างยิ่งของพี่น้องเกษตรกร บัจฉัยอะไรที่จะ ทำให้เกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลงและหันมาทำการเพาะปลูก อย่างถูกวิธี หลักการของการเพาะปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ที่สามารถสร้างผลผลิตได้อย่างเต็มที่ และประหยัดต้นทุนการเพาะปลูก กระบวนการเก็บเกี่ยว แปรรูปและรวบรวมมันสำปะหลัง ที่รักษาคุณภาพของหัวมัน และประหยัดต้นทุนการขนส่งรวบรวม ปัญหาการแข่งขันการรับซื้อหัวมันสดและมันเส้นที่ใช้กลยุทธ์ราคา เป็นหลัก ซึ่งส่งผลเสียต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ เกษตรกร และสมาชิกสหกรณ์มักไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านความเที่ยงตรงของตาชั่ง และการกดราคาจากนายทุน การลงทุนซื้อชิ้นในการสร้างลานตากมันของทั้งเอกชนและสหกรณ์ ปัญหาการกระจายตัวของผลผลิตมันสำปะหลังที่ไม่เหมาะสมซึ่งนับได้ว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่าของประเทศ

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้กับเกษตรกร การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์การเกษตรที่มีสมาชิกส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกมันสำปะหลัง นอกจากสหกรณ์ จะทำหน้าที่ในการรวบรวมและแปรรูปมันสำปะหลังเป็นมันเส้นแล้ว สหกรณ์การเกษตรควรจะนำหลักของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน มาประยุกต์ใช้ ซึ่งคือการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิก ตั้งแต่ต้นน้ำ และการบริหารจัดการเพาะปลูกที่สามารถให้ผลผลิต สูงสุดและมีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ภายใต้การบริหารงบประมาณการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีประสิทธิภาพ หลักการนี้จะช่วยให้สมาชิกของสหกรณ์สามารถเพิ่มกำไรจากการผลิตมันสำปะหลังได้มากขึ้น และจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกสหกรณ์ต่อไป โดยจะใช้กระบวนการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าระหว่างสหกรณ์และกลุ่ม/องค์กรพันธมิตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ในการขยายผลไปสู่การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานสินค้าและบริการต่างๆ ตั้งแต่กระบวนการผลิตของผลผลิตต้นน้ำไปจนถึงการบริโภคของสินค้าสำเร็จรูปปลายน้ำ เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามกรอบแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดอยู่ในเรื่องของการผลิต การรวบรวม แปรรูป มันสำปะหลัง ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานธุรกิจมันสำปะหลังเป็นหลัก

จากการปฏิบัติงานในพื้นที่ของทีมผู้วิจัยและการสอบถามความคิดเห็นจากผู้นำสหกรณ์พบว่า เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่อำเภอชาวนาบุรี และอำเภอใกล้เคียง มีความเห็นตรงกันว่า วิธีการสหกรณ์ จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาก็แก่กลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลังได้ โดยการรวมตัวกันเพิ่มอำนาจต่อรอง โดยเริ่มจากการวางแผนการผลิตร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการผลิตที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งยังเป็นการให้ผลผลิตที่ได้รับสอดคล้องกับความต้องการของโรงแปงและลานมัน รวมทั้งตลาดกลางแหล่งรับซื้อหัวมันสดของสหกรณ์ในพื้นที่ โดยอาจมีข้อตกลงในการทำสัญญาซื้อขายหรือส่งผลผลิตหัวมันร่วมกัน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรสมาชิกรวมทั้ง ระบบสหกรณ์จะสามารถจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้แก่มวลสมาชิกได้เมื่อสิ้นปีบัญชีและสหกรณ์มีกำไร จากประเด็นความสำคัญและปัญหาที่ได้กล่าวมาในช่วงต้นจึงได้นำมาสู่การดำเนินการโครงการวิจัยฯ ที่ผมเป็นหัวหน้าทีมวิจัยในครั้งนี้ ปัจจุบันการดำเนินการวิจัยดำเนินการไปได้ 5 เดือน ซึ่งผลจากการจัดประชุมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้พบข้อมูลที่ยากจะนำมาเล่าสู่กันฟัง ดังนี้

ด้านการผลิต เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ในด้านการเกษตรที่ถูกต้อง ไม่แน่ใจและสับสนกับแนวทางการผลิตในรูปแบบต่างๆ ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำและเงินทุนในการพัฒนาแหล่งน้ำ เกษตรกรสมาชิกได้ขอให้สหกรณ์ช่วยเป็นผู้ประสานงานในการขอความช่วยเหลือในเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง จากทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาในสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่และรองรับกับความต้องการของเกษตรกรสมาชิก อีกทั้งยังมีความต้องการให้สหกรณ์พิจารณาจัดหาเงินกู้ระยะยาว เพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำ หรือประสานงานกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำให้กับชุมชนท้องถิ่น

“ เกษตรกรมีบทบาทในเรื่องการ ขาดข้อมูลและความเข้าใจ เกี่ยวกับกลไกราคา ของมันสำปะหลัง ”

ด้านการตลาด เกษตรกรสมาชิกมีความต้องการให้สหกรณ์เป็นผู้รับซื้อผลผลิตเนื่องจากต้องการที่จะได้รับเงินอย่างรวดเร็วเชื่อมั่นในเรื่องความเที่ยงตรงของตราชั่ง ราคาที่เป็นธรรม (เนื่องจากสหกรณ์ไม่ค่อยเคร่งครัดเรื่องคุณภาพของหัวมันสดมากนัก) เกษตรกรมีปัญหในเรื่องการขาดข้อมูลและความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกราคาของมันสำปะหลัง ส่วนผู้ประกอบการลานมันและโรงงานแป้งมันเอกชนมีความเห็นว่าคุณภาพของผลผลิตจากเกษตรกรไม่ค่อยมีคุณภาพมากนัก ทำให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการแปรรูปเป็นอย่างมากจึงทำให้ผู้ประกอบการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเคร่งครัดในเรื่องการตรารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร ในขณะที่ตัวเกษตรกรเองก็ไม่สามารถทำธุรกิจรวบรวมจากตลาดกลางของสหกรณ์ที่มีอยู่ในการบริการแก่สมาชิกให้ครอบคลุมพื้นที่บริการทั้งหมดได้ เนื่องจากเกษตรกรสมาชิกที่อยู่ห่างไกลจากตลาดกลางเกิดความไม่สะดวกและจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตเป็นจำนวนมากไม่คุ้มค่างับการเดินทาง

จากสาระสำคัญดังกล่าว แนวทางของการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าจำเป็นต้องหาแนวทางที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย ซึ่งในที่ประชุมได้มีข้อเสนอที่เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายก็คือ ในด้านการผลิต สหกรณ์ควรจะทำหน้าที่ในการบริหาร จัดการ สนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องของการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต และการควบคุมคุณภาพผลผลิต ของเกษตรกรสมาชิก ในด้านการตลาด สหกรณ์ควรจะเป็นแม่ข่ายในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในเรื่อง การจัดหารวบรวมองค์ความรู้ การให้ความรู้ความเข้าใจ เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลไกราคามันสำปะหลังแก่เกษตรกรสมาชิก การทำข้อตกลงกับเครือข่ายพันธมิตรตลอดห่วงโซ่อุปทานทั้ง อุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้น อุตสาหกรรมแปรรูปขั้นกลาง และอุตสาหกรรมขั้นสุดท้าย ในการเป็นตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกรสมาชิก โดยยึดหลักของการมีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นที่ตั้ง ตัวอย่างเช่น ผลประโยชน์ของผู้ประกอบการเอกชนที่เข้าร่วมโครงการก็คือ มีแหล่ง

วัตถุดิบที่แน่นอน สหกรณ์ช่วยเหลือ ควบคุมในคุณภาพมาตรฐาน ผลผลิตจากเกษตรกรสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ สหกรณ์สำรองเงินจ่ายให้แก่เกษตรกรสมาชิกแทนผู้ประกอบการ ผลประโยชน์ของสหกรณ์ก็คือ สหกรณ์ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างตลาดกลางเพิ่มขึ้น สหกรณ์สามารถลดภาระการดำเนินงานแต่สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้เพิ่มขึ้น มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการเก็บค่าดำเนินการ มีปริมาณเงินในการทำธุรกรรมมากขึ้น สามารถรับรัฐรายได้ของสมาชิกเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินธุรกิจอื่นๆของสหกรณ์ เช่น ธุรกิจรับ-ฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจำหน่าย การระดมเงินทุน เป็นต้น

ขั้นตอนต่อไปจะเป็นเรื่องของการวางแผนงาน ซึ่งในส่วนนี้ทีมวิจัยจะได้นำข้อมูล ข้อเสนอแนะ แนวทางต่างๆที่ได้จากการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาสังเคราะห์เป็นแผนงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบแนวคิดของการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าทั้งด้านการผลิต และการตลาด แผนงานดังกล่าวคือ การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต และคุณภาพการผลิต เป็นหน่วยงานใหม่ของสหกรณ์ชาวนวลักษณ์บุรี การจัดหาแหล่งเงินกู้ระยะยาวเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำ การทำความร่วมกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อรองรับเป้าหมายทางการผลิต และการทำข้อตกลงความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตรเอกชนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องของผลผลิตมันสำปะหลัง เพื่อรองรับเป้าหมายทางการตลาด แผนงานต่างๆเหล่านี้ได้ผ่านการขออนุมัติโดยหลักการจากที่ประชุมของคณะกรรมการสหกรณ์ในการประชุมประจำเดือนมกราคม 2552 ที่ผ่านมา ส่วนรายละเอียดของแผนงาน การดำเนินการตามแผนงาน และผลลัพธ์ของการดำเนินงาน ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆจะขออนุญาตเล่าสู่กันฟังในฉบับต่อไปครับ

